

Lunds kommun
Tekniska forvaltningen

tekniska.forvaltningen@lund.se

Yttrande över förslag till bildandet av naturreservatet Dalby Fälad - Klockarelyckan

Dnr TN 2020/837

Lunds Naturskyddsforening, LNF, har tagit del av förslaget till bildandet av naturreservatet Dalby Fälad – Klockarelyckan. Foreningen ser mycket positivt på att ett naturreservat inrättas som skyddar dessa artrika betesmarker i utkanten av Dalby. Att långsiktigt säkerställa adekvat skötsel med bete och slätter är avgörande för att bibehålla såväl den biologiska mångfalden som det historiska kulturlandskapet. Det är även viktigt att naturreservatet förebygger exploatering i området. Likaså är det bra att förutsättningarna för friluftslivet regleras. Det är positivt om fler hittar ut i de tätortsnära fäladsmarkerna, samtidigt som det kan uppstå konflikter med bevarandet av naturvärdena ifall besöksstrycket blir högt.

Avgränsningen av naturreservatet inkluderar merparten av de främsta värdekärnorna med artrika naturbetesmarker och fuktängar, vilket är en miniminivå. Samtidigt kan det konstateras att hela landskapet öster om Dalby är värdefullt. I Länsstyrelsens reviderade naturvårdsplan för Skåne som är ute på remiss pekas nästan hela området söder om Hällestadsspåret och norr om Veberödsvägen ut som värdefullt. Det hade därför inte varit orimligt att inkludera större delar av området i reservatet. I synnerhet är det anmärkningsvärt att fastigheten Dalby 36:2 inte ingår. Betesmarken här hänger på ett naturligt sätt ihop med det föreslagna reservatet och åtskilliga av de rödlistade växterna och insekterna i området förekommer även på denna fastighet. Vidare hade det varit rimligt att inkludera de mer trädbevuxna fastigheterna Dalby 33:19 och 82:1 3. Även om naturvärdena troligen är lägre här bidrar fastigheterna till att sammanlänka området till en helhet. Något särskilt skötselbehov föreligger nog inte, men det vore olyckligt om det en dag blir bebyggelse på dessa båda fastigheter.

I stora drag är förslagen till beslut och skötselplan för naturreservatet bra. Fokus ligger som sig bör på att upprätthålla hävden genom bete, slätter och röjningar. Ett potentiellt hot mot reservatet som dock inte nämns med ett ord är förändringar i områdets hydrologi. Visst förbjuder A-föreskrifterna markägarna att påverka hydrologin, men hotbilden borde presenteras mycket tydligare i den löpande texten. Hydrologiska förändringar kan väl så gärna ha sitt ursprung utanför reservatets gränser. Fuktängarna och rikkärren är mycket viktiga för

naturreservatets biologiska värden och många av de hotade arterna i området är helt beroende av en bibehållen hydrologi. I den södra, övre delen av skötselområde 1 springer små källflöden fram som bidrar till att upprätthålla markfuktigheten. Att området är källpåverkat omnämns inte ens i beskrivningen. Det är mycket viktigt att detta dokumenteras i handlingarna, så att det framgår att en förändring skett ifall källorna en dag skulle sina. Likaså bör bevarandemålen för åtminstone skötselområde 1, 2 och 3 inkludera målet att hydrologin ska bibehållas och att arealen av fuktäng och rikkärr inte ska minska.

I skötselområde 6 finns ett grävt småvatten som är beläget högre i terrängen än fuktängarna och kärren. Detta borde omnämnas i beskrivningen av skötselområdet. Även här kan det vara relevant med ett bevarandemål att hydrologin ska bibehållas och småvattnet ska hålla vatten.

I dagsläget upplevs hävdstatusen som mycket svag i skötselområde 2. Intrycket är att de få hästar som går där inte räcker till. Den hävdgynnade fuktängsfloran är hårt tillbakaträngd här. Det är inte fel att skötselplanen föreslår slätter som ett komplement, men det hade i första hand varit önskvärt med fler betesdjur och gärna nötkreatur.

I beskrivningen av floran i skötselområde 2 kan det läggas till att kommunens största förekomst av källgräs (VU) växer längs diket.

De föreslagna reservatsföreskrifterna är i stor utsträckning ändamålsenliga. Det är positivt att insamling av enstaka beläggsexemplar av ryggradslösa djur, mossor, lavar och vedsvampar tillåts. Föreningen undrar däremot varför punkt 4 under B-föreskrifterna begränsas till åtgärder för att gynna arter, det kan väl även vara aktuellt med åtgärder riktade mot en viss biotop utan att det direkt är kopplat till en utpekad art. I punkt 5 under C-föreskrifterna uttrycks att cykling endast får ske på anvisad väg, stig eller plats. Såvitt föreningen känner till finns det inga anvisade cykelstigar i naturreservatet i nuläget och så bör det förbli. Cykling kan mycket lätt skada de känsliga betesmarkerna. Cykling på mjuk mark leder också till att små diken bildas, vilket förändrar avrinningen i området. Cykling bör därför vara helt förbjudet i reservatet, och öppningen för att det kan finnas anvisade stigar bör tas bort.

Föreskrifterna öppnar även för att parkeringsplatser kan anläggas inom reservatet, enligt sista punkten under Undantag från föreskrifter. Även om det inte uttrycks några planer i övrigt på att faktiskt anlägga en ny parkering, anser föreningen att undantaget som ger möjlighet att anlägga parkeringsplatser inom reservatets gränser ska tas bort. Parkeringsmöjligheter finns i närområdet och biltrafik till reservatet ska inte uppmuntras.

Uppföljningen av bevarandemålen innefattar i förslaget endast kontakt med floraväktarna och florainventering minst vart tionde år av främst rödlistade arter. Detta följer dock inte tillräckligt väl upp bevarandemålet att typiska hävdgynnade arter ska förekomma i livskraftiga populationer i skötselområde 1-

4 och 6. Här vore det lämpligt med en stickprovsbaserad rutramsinventering av hävdgynnade arter, förslagsvis enligt Naturvårdsverkets "manual för uppföljning av betesmarker och slåtterängar i skyddade områden" (Haglund & Vik 2010). Uppföljningen bör omfatta samtliga hävdgynnade arter oberoende naturtyp, samt negativa ohävdsarter. 50 provrutor per naturtyp och skötselområde samt uppföljning vart femte år hade varit lämpligt. Detta skulle ge en mer tillförlitlig bild av skötselstatus kopplat till hävden än att bara följa de rödlistade arterna. Det vore även bra med bevarandemål som rör djurlivet.

Det hade varit bra med en naturtypskartering över hela reservatet, så att arealerna av de olika biotoperna framgår. Dessa uppgifter skulle även kunna användas för framtida uppföljning för att säkerställa att arealerna av värdefulla livsmiljöer inte minskar.

Stora delar av naturreservatet uppfyller kriterierna för att utgöra Natura 2000-habitat. Kommunen får gärna verka för att regeringen pekar ut området som Natura 2000-område, vilket skulle stärka skyddet för naturvärdena.

Föreningen ser positivt på att iordningställa enkla slingor för friluftslivet, under förutsättning att dessa anläggs varsamt och inte inkräktar på områdets naturvärden. Någon markberedning med tillförsel av grus eller makadam får inte förekomma. Däremot kan enstaka spänger vara relevant. Vad gäller tillgängligheten i området är de flesta övergångarna mellan olika betesfällor bra, men det är något svårpasserat mellan skötselområde 1 och 4. Här bör en bättre stätta konstrueras.

Föreningen hoppas nu att kommunen inte slår sig till ro i och med inrättandet av naturreservatet, utan att tillräckliga resurser avsätts långsiktigt för en god hävd av markerna. Föreningen hoppas även att det nu inte ska anses vara fritt fram att framledes låta Dalby expandera österut ända in på reservatets gränser, utan att det öppna kringliggande kulturlandskapet också ska respekteras i planarbetet. Bebyggelsen bör inte utökas mellan Hällestadsspåret och Veberödsvägen.

Avslutningsvis lite korrektur:

- I det näst sista stycket på sidan 8 uppges att reservatet är indelat i sex delområden, när det senare framgår att det finns sju delområden.
- Svinrot är rödlistad som nära hotad. I sista stycket på sidan 8 bör därför "(NT)" läggas till efter att svinrot omnämns.
- I andra stycket på sidan 10 står gråskimrig fladdermus, vilket ska vara gråskimrig fladdermus.

För Lunds Naturskyddsförening

Tomas Björnsson, ordförande

Epost: cicero@rtb.se

Tfn: 046 - 13 81 58